Nro 49
D. 20. Lutego.
ŚRODA.
ROK 1828.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Sejm Koronacyjny w Krakowie 1530.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Na konsystorzu tajnym odbytym w *Watykanie* 28 Stycznia, promowował Ojciec S. na Arcy-Biskupstwo Warszawskie JW. JX. Jana Pawła *Woronicza*, dotychczasowego Biskupa Krakowskiego, i raczył go palljuszem zaszczycić. — (Mon:)

Częste teraz bywaią doniesienia o śmiałem przedsiewzięciu kopania drogi pod rzeką *Tamizą* w *Londynie*. Nasz Rodak ukończywszy nauki w uniwersytecie Warszawskim, zwiedziwszy za granicą wiele zakładów naukowych i będący przez czas nieiaki w *Londynie*, ma zamiar podać plan robienia podobneyże drogi pod *Wisłą* między *Warszawą* a *Pragą*, przekonał się bowiem, że grunt tutejszy dogodniejszy będzie nierównie bardziej do uskutecznienia tego przedsiewzięcia niż pod *Tamizą*. —

Do składu Rycin A. *Dal Trozzo*, nadszedł świeży Transport rozmaitych Rycin, Mapp, Litografji i t. p., niemniej znaczny transport Papierów nie tylko wszelkich holenderskich, ale nadto najprzedniejszych prawdziwych angielskich tak rysunkowych iako i piśmiennych, oraz partja znaczna najprzedniejszych Piór i Opłatków.

Wczoraj na zakończenie *Karnawału*, prócz zabaw prywatnych w bardzo wielu domach, znajdowały się liczne zgromadzenia na Resursach kupieckiej i nowej; Balów płatnych było 10, a na *Maskaradzie* znajdowało się 1080 osób. Między celuiącemi gustownym ubiorem Maskami, szczególniej chwalono dwie pąsowe staroświeckie półsalopki i takież kołpaczki. Dwie salopy karmazynowe z upięciem takiegoż koloru na głowie. Dwie zgrabne Wieśniaczki *Saskie*, Krakowiaka zefira i Zielonego człowieka.

JP. *Miszo* (Michault) uwiadamia Szanowną Publiczność, iż od dnia dzisiejszego, oprócz okazanych doświadczeń Fizycznych, Kosmoramicznych i Widoków Teatru Mechanicznego, dołącza wcale nowe i w tej stolicy ieszcze nigdy nie okazywane Faierwerki *Pyryczne* czyli *Chińskie*. Widowisko gabinetu Fizycznego, zaczyna się codziennie o godzinie 7mej wieczorem w pałacu *Szymanowskich* na Krakow: Przedmieściu.

Znaczna liczba *sanek* uwiia się na okrytej mocnym lodem *Wiśle* między *Warszawą* a *Pragą*; niektóre maią urządzoną drogę dla *szlichtady*, a Karuzel, czyli Sanki bez koni, w 10 sekundach obiega 180 łokci a w iedynastu minutach całą milę. — Dziś zimna stopni 4. — Snieg.

D. 11 b. m. w mieście *Piątku*, odbył się Sejmik Ptu *Zgierskiego* pod laską JW. Bogumiła *Jankowskiego*, Assessorami byli JW. Bogumił *Szołowski* i Adam *Jwański*, a Sekretarzem Sejmiku Jgnacy *Okołowicz*. Większością głosów JW. Jgnacy *Starzyński* Posłem, a Radcami Woiew: Kwiryn *Okołowicz* i Bogumił *Jankowski* obranemi zostali.

ROZMAITOŚCI.

Krzyżacy w Polsce. Roku 1227 **Konrad**

Xże Mazowiecki miał częste naiazdy od *Prusaków* sąsiadów swoich, który iż był oddzielny, a ktemu nie waleczny, za radą Krystyna Biskupa Chełmińskiego, prosił *Fryderyka Cesarza* aby mu Krzyżaków na pomoc przeciw Prusakom przysłał. Cesarz z chęcią tę bracią, których wszystkich w liczbie było 20,000 posłał. Skoro przyiachali Krzyżacy, dał im Xże *Konrad* ziemie Chełmińską i cokolwiek się między *Wisłą*, *Mokrą* i *Drwencą* zamyka, tem prawem tedy tę ziemię Krzyżakom postąpił, aby pilnie a ustawicznie z Pogany o wiarę Chrześcijańską walczyli, a gdyby ie iuż uspokoili i shołdowali, żeby Chełmińską ziemie abo potomstwu iego, wrócili, a insze państwa, którychby iednoby w Prusiech dostali, zarówno z Xciem Mazowieckim i iego potomkami dzielili. Pod takiemi warunkami sprowadzeni do Polski Krzyżacy, wzbiiali się do udzielności i potęgi.

Za cztwartego z porządku Mistrza Krzyżackiego, trafiło się w pewnej bitwie *Litwy* z *Krzyżakami*, iż hufiec ieden pogański tył podał, za którym goniąc *Gederardus* Saski Szlachcic, niektóremu z nich, iednym zamachem, uciekaiącemu głowę ściął, a ten ścięty przecie tąż za drużyną bieżał, ale nie daleko i potem spadł.

Dziennik Francuzki wychodzący w *Dreźnie*, pod tytułem *Le Conciliateur*, pisze: »Pomimo wielkich przygotowań do wojny ze strony Turków, możnaby iść o zakład, że wojny nie będzie. Z wielu względów tak utrzymywać należy: a naprzód z powodu zupełnej niewiadomości Turków o sposobie prawdziwego uważania polityki teraźniejszej; powtóre z powodu uczuć Xcia *Meternicha*, iak najusilniej pracuiącego nad utrzymaniem pokoiu; dalej z powodu tryumfu Torysów w Anglji, i cboiętności rządu Francuz: na popieranie tej wojny którąby nie niosła żadnych korzyści.

W Stanach Zjednoczonych *Ameryki północnej* w r. 1790 było pocztamtów 75, w r. zaś 1827 było ich więcej niż 6500. Wówczas gościńca pocztowego zaledwie było 2,000 mil, dziś iest przeszło 90,000 mil. Ogólny dochód z listów niedochodził dawniej do 38,000 dolarów (364,000 zło:), dziś podniósł się do 1,200,000 dol: (11,520,000 zło:). Przewóz pak i tłumoków czynił wówczas poczcie przez rok blisko 22,000 dol:, teraz wynosi 800,000 dol: Dochody poczmistrzów z 8,000 podniosły się do 400,000 dollarów. Tak pomyślny stan poczt dowodzi niezmiernie szybkiego wzrostu przemysłu i kommunikacji w Stanach Zjednoczonych.

We *Francji* w r. z. *Towarzystwo ludzi dobroczynnych* założyło Instytut wychowania dla dzieci ubogich ludzi pod nazwiskiem: Sali przytułku dla niemowląt. Do tego instytutu przyjmowane będą dzieci ludzi nie maiących sposobu do życia, albo nie będących wstanie zarobić na utrzymanie dzieci. Wyrachowane koszta roczne na tę szkołę, mogącą w sobie mieścić 150 dzieci pod przewodnictwem 3ch Siostr Miłosierdzia, wynoszą 2000 franków.

W numerze Październikowym r. 1827 *Paryzkiego nowego Rocznika Podróży*, umieszczona iest podróż Hrabiego *Jana Potockiego* w r. 1796 do Astrahanu i kraiów sąsiedzkich odbyta, przez niego samego napisana.

W r. 1825 wybudowano w 4ch wielkich prowincjach Ameryki Angielskiej 215 okrętów mogących wziąć ładunku 52,027 beczek.

Korweta Rossyjska, przed dwoma laty pod dowództwem Kapitana Barona *Wrangel* wyszła pod żagle, powróciła do kraiu, po 2 letniej na około świata żegludze.

W *Anglji* wiele osób, szczególniej *Martin* członek izby niższej, wzięło w opiekę nieszczę-

śliwy stan *zwierząt domowych.* Pewna Dama w *Edymburgu* poświęciła na wieczne czasy kapitał 8,000 złp: od którego procent roczny ma być nagrodą Kaznodziei, który powie najlepsze Kazanie o okrucieństwie ludzi względem zwierząt domowych. W r. 1826 nagroda przyznaną została Pastorowi *Chalmers* za Kazanie, którego textem było przysłowie Salomona (r. 12 v. 10) Człowiek sprawiedliwy, ma litość nad swoiem bydlęciem.

Postanowienie Cesarza *Austrjackiego* z dnia 18 Listopada r. z., ma pewniejszym sposobem zabezpieczyć klasztory *Jezuickie* w *Austrji.* N. Cesarz dozwala im wszelkich i bezpośrednich znoszeń się z Jenerałem Zakonu we wszystkiem co się dotyczy wewnętrznego zarządu ich kollegjów, powierzonych im szkółek, wyboru książek elementarnych, i upoważnienia missji. Cesarz Jmć, w końcu tego postanowienia, ogłasza: iż Jezuici przyczynią się w iego państwach do dobrego wychowania młodzieży; iż dołożą usilności w kształceniu iej na wiernych poddanych i bogobojnych Chrześcjan; powściągną szerzącą się niezbożność i zepsucie.

Posty u Turków. Pierwszem przykazaniem które Jmanowie każą ściśle zachować swoim parafjanom, są posty najmniej 7 miesięcy w roku zajmuiące, od których nic uwalniać nie może. Post *Ramadan* trwaiący przez miesiąc, poprzedza *Bairam*, który iest wielką uroczystością. Całem pożywieniem Turków podczas tego postu, powinien być chleb, iarzyny i korzonki bez oliwy. *Derwisze* czyli zakonnicy maią odzienie składaiące się ze sztuki grubego sukna, które zasłania całe ciało zostawiaiąc ręce i nogi gołe. Co Wtorek i Piątek zbieraią się do obszernej izby i stoią prosto spuściwszy oczy w ziemie i założywszy na krzyż ręce, gdy Jman w krześle stoiącem na środku izby czyta iaką naukę z Koranu. Jak skończy, 8 lub 10 z pomiędzy nich przegrywaią na piszczałkach wydaiąc melancholiczne tony. Jman zaczyna znówu czytać i objaśniać w krótkości co przeczytał; śpiewaią potem i graią na swoich piszczałkach, dopóki ich starszy, który sam może się ubierać zielono, nie wstanie i nie zacznie uroczystego tańca. Gdy kilku gra, inni obwiiaią w koło siebie suknię, która iest bardzo szeroka i kręcą się w koło z nadzwyczajną szybkością, ale do taktu, stosuiąc zawsze poruszenia do rzeczy granej. Takie kręcenie się trwa z godzinę i żadnemu z nich nie zawróci głowy; po skończonym tańcu wołaią razem: »Jeden tylko iest Bóg i Machomet iego Prorok. Całuią potem rękę przełożonego i oddalaią się z największą powagą.

Myśli i Zdania.— *Dekart* nazywał czytanie konwersacją z wielkiemi ludźmi; ale konwersacją wyborną, w której najlepsze myśli swoie odkrywaią. — Tłumaczenie iest probierczym kamieniem dzieł dobrych: zniknie powierzchowny blask stylu a grunt rzeczy zostanie. — Wędrówki po obcych kraiach potrzebne są do zupełnego ukształcenia człowieka i w starożytności ieszcze były uważane za środki wydoskonalenia umysłowego (lecz niestety często się zdarza, że wędrownik zwiedziwszy obce piękności, wróciwszy do ojczyzny wszystko w niej znajduie nieznośnem. Taki zapewne nie będzie nigdy dobrym obywatelem.) — Żyiąc między różnemi narodami i porównywaiąc ie z sobą, nauczył się *Likurg*, *Solon*, *Demokryt*, *Pytagoras*, *Platon*, *Polibjusz* i tylu innych, pozbywać przesądów narodowych, poznawać ludzi i kierować niemi.

S z a r a d a.

Pierwsze z 2*m* usłyszysz gdy gwarzą ptaszyny,
Trzecie z 4*tem* potrawa, a *wszystko* rośliny.

(Zeszła Szarada *Telega.*)

odgadnięta

DONIESIENIA.

W Sobotę przeszłą, w przechodzie Konduktu z Senatorskiej ulicy przez Miodową ku Powązkom, zgubiona została Tabakierka drewniana z Popiersiem N. Cesarza Alexandra w szkle, z obrączką złotą, Ktoby takową oddać raczył do Drukarni Kurjera odbierze za nagrodę taką kwotę iakoby sprzedaiąc ią mógł dostać.

Kto zgubił złotą Lorynetkę, poweźmie oniej wiadomość w Drukarni Kurjera.

W Niedzielę dnia 17 b. m. koło południa pomiędzy rogiem Mazowieckiej ulicy, a domem JP. Kucharzewskiego przeciwko Arsenału Nr 572 i 3, zgubiony został Puljares safjanowy, morderowego koloru, z brzeżkami wyzłacanemi, zawieraiący listcik zapieczętowany pod adressem JW. Kasztelanowej Binińskiej od iej męża, Rewersik z odebranych w Żytomierzu, Papiery Xięcia Lubomirskiego i inne adnotacje różne iako i sprawunki do zrobienia w Warszawie. Ktoby znalazł takowy, niech się zgłosi do domu wzmiankowanego właściciela domu Kucharzewskiego Nr 572 i 3 a odbierze sowitą nagrodę.

D. 18 b. m. iadącemu ulicą Senatorską do Zamku zginęła Szpilka ażur wysadzona brylancikami w kształcie gierlandki, kto ią odda do Sklepu P. Evansa odbierze przyzwoitą nagrodę.

Dom w mieście Błoniu narożnie przy ulicy Poznańskiej i Łowickiej stoiący, obok Rynku miasta położony, iest z wolnej ręki do sprzedania. Wiadomość w Warszawie przy ulicy Wojtowskiej na 1m piętrze pod Nr 1867, od samego właściciela.

W dniu 16 Lutego skradziono Koni parę gniadych w chomontach, z naszelnikami łańcuchowemi, lejcami surowcowemi, wozem szybowanym w deskach. Z których ieden miał pęcinę białą na nodze prawej zadniej; drugi zaś na prawej nodze przedniej miał znak od zatratowania się nad kopytem, bez żadnej odmiany, obydwa miały po lat około siedmiu. Ktoby zaś takowe znalazł, za oddaniem ich w Warszawie pod Nr 1965 przy ulicy Spadek, odbierze nagrody złp. 72.

Dyrekcja Mennicy Królestwa Polskiego.

Uwiadamia Publiczność, iż w dniu 26 Lutego r. b. o godzinie 3 po południu odbywać się będzie w lokalu Biòra Dyrekcji Menniey Licytacja na dostawę dla Mennicy płótna łokci 3000. Na tej Licytacji osoba składaiąca Vadjum złł: 150, i najtaniej dostawy podejmuiąca się otrzyma pierwszeństwo. Warunki do Licytacji w każdym czasie w Biórze Dyrekcji Mennicy mogą być odczytane gdzie oraz wzory opieczętowane gatunków płótna widzieć można. — Warszawa dnia 14 Lutego 1828 r. — Dyrektor *Bieńkowski.* — Kontroller Jlny *Karól Hoffmann.*

☞ Jutro i w następuiące dnie, kontynuacja iuż ogłoszonej Licytacji Win starych Węgierskich przy ulicy Senatorskiej Nr 455 i 6, w domu Dobrycza.

Niżej podpisany podaie do wiadomości Szanownej Publiczności, iż w domu niegdyś Biskupów Krakowskich przy ulicy Miodowej Nr 496, na przeciw Filarów, *ma w Składzie* różne gatunki Win Francuzkich starych, Reńskich z r. 1811, 1819, i 1822, Szampańskie świeże, Wódkę Francuzką starą, rozmaite Likwory, prawdziwę Francuzką musztardę, Piwo Angielskie prawdziwe i Porter kraiowy na butelki, poleca się Szanownej Publiczności, to wszystko za najumiarkowańszą cenę. — *J. B. Taffe.*

Podaie się do publicznej wiadomości, iż pod Nr 1607, przy ulicy Nowogrodzkiej, dom w połowie drewniany, a w części murowany, w najlepszym stanie z Ogrodem fruktowym nowo założonym najgustowniej, z wolnej ręki za pomierną cenę iest do sprzedania, życzący sobie nabyć takowy za gotowe pieniądze, niech się zgłosi pod Nr 1257, przy ulicy Nowy Swiat do Rządcy domu, z którym w układy kupna przystąpić będzie mógł.

Upraszam znalazcy Książki pod tytułem Lettres sur L' Jtalie która została zgubioną w Czwartek rano idąc od Zamku na ulicę Królewską. Książka ta iest stara lecz drukowany napis na okładkach dowodzi że iest właścicielowi w wielkiej cenie. Nagrody złł: 2 kto ią odda do Drukarni Kurjera.

W tych dniach nadszedł Transport Szali Tureckich, Chustek Kazmirowych, Chustek z Koziego puchu, Bakalji świeżej, Daktyli, Migdałów, Fig, Rodzenków bez pestek, Orzechów, ktoby sobie życzył Partjami mógłby nabyć za pomierną cenę, Ryżu Astrachańskiego, Tlufaty, rybek wędzonych Krymskich, Herbaty Chińskiej, Antypek prawdziwych czyskich, Gybuchów, Tac, Lichtarzy, i innych naczyń wyli Gybuchów, Tac, Lichtarzy, i innych naczyń wyrobów srebrzonych, Bransoletek, Sprzączek Bronzowych i Żelaznych w nowym guście, Flakoników Damskich krystałowych, Oleiek różany, Perium i Pomad, Wody Kolońskiej, Balsamu Demek, i innych Towarów w domu W. Dyzmańskiego przy ulicy Miodowej Nr 497, pod Kolumnami. — *Gabrjel Józefowicz*

TEATR. Jutro 13 raz Opera *Włoszka w Algierze.*